

Дигитална трансформација и заштита тајних података – изазови и правци даљег развоја

Дигитална трансформација и заштита тајних података нису супротстављени процеси. Њихов истовремени развој представља предуслов за безбедну, ефикасну и поуздану државну управу.

Дигитална трансформација државне управе, развој еПословања и све интензивнија размена података између органа представљају један од најзначајнијих развојних процеса у Републици Србији. **Заштита тајних података није само питање националне безбедности, већ и поверења грађана и институција у сигурност дигиталних услуга државне управе.** Безбедност података није само технички и организациони изазов, већ и предуслов очувања поверења грађана, институција и успешне сарадње државних органа.

Постојећи нормативни и организациони оквир представља добру основу за заштиту тајних података. Истовремено, убрзан развој информационо-комуникационих технологија захтева његово континуирано унапређивање и усклађивање са савременим облицима рада, електронском разменом података и све већом повезаношћу информационих система.

Док је систем заштите традиционално био усмерен на физичку и административну безбедност, савремено дигитално окружење доноси нове изазове. Интероперабилност информационих система, електронско управљање документима, cloud технологије, мобилни рад и употреба алата заснованих на вештачкој интелигенцији захтевају додатно јачање информационе безбедности и континуирано унапређивање механизма заштите.

Највећи безбедносни изазови нису увек непредвидиви догађаји. Често су то добро познати ризици који временом постају све израженији ако се њима не управља систематично.

Савремени систем заштите тајних података све више се заснива на управљању ризицима – правовременом препознавању промена, процени њиховог утицаја и континуираном прилагођавању организационих, техничких и кадровских мера заштите. То подразумева стално праћење развоја технологија, процену нових ризика и благовремено унапређивање мера безбедности.

На пример, све чешћи мобилни рад и приступ информационим системима ван службених просторија захтевају примену додатних мера заштите, као што су безбедне комуникације, вишефакторска аутентикација, шифровање података и строго контролисан приступ информационим ресурсима.

Безбедносна култура – темељ успешне заштите

Најсавременија техничка решења не могу у потпуности заменити одговорно поступање људи. Зато развој безбедносне културе, континуирано стручно усавршавање и подизање

свести о значају правилног руковања тајним подацима представљају један од најважнијих предуслова за ефикасан систем заштите информација. Технологија обезбеђује алате, али људи својим знањем и одговорношћу обезбеђују њихову правилну примену.

Улога Канцеларије Савета за националну безбедност и заштиту тајних података

У складу са својим надлежностима, Канцеларија Савета континуирано прати развој информационих технологија и савремених безбедносних изазова који могу утицати на систем заштите тајних података. Кроз припрему стручних мишљења, унапређивање нормативног оквира, развој стандарда, сарадњу са надлежним институцијама и јачање свести о значају информационе безбедности, Канцеларија Савета доприноси изградњи савременог и отпорног система који прати развој дигиталне управе и међународне стандарде у области заштите тајних података.

Правци даљег развоја

Даљи развој информационе безбедности у систему заштите тајних података заснива се на неколико кључних приоритета:

- континуираном усклађивању нормативног оквира са технолошким развојем и процесом дигиталне трансформације државне управе;
- унапређивању јединствених стандарда за безбедну обраду, чување и електронску размену тајних података;
- јачању техничких и организационих мера информационе и сајбер безбедности;
- примени приступа заснованог на процени ризика приликом планирања и спровођења мера заштите;
- континуираном стручном усавршавању лица која раде са тајним подацима;
- праћењу утицаја нових технологија, укључујући системе засноване на вештачкој интелигенцији;
- јачању сарадње институција надлежних за информациону безбедност, дигитализацију и заштиту тајних података.

Закључак

Дигитална трансформација доноси бројне могућности за ефикаснији рад државне управе, али истовремено поставља и нове захтеве у области заштите тајних података. Унапређивањем прописа, процедура, техничких решења, развојем безбедносне културе и јачањем институционалне сарадње могуће је додатно оснажити отпорност система и обезбедити да заштита тајних података остане поуздан ослонац безбедног и успешног дигиталног развоја Републике Србије.

Канцеларија Савета ће и у наредном периоду, у сарадњи са надлежним органима и стручном јавношћу, наставити да доприноси развоју система заштите тајних података и унапређењу информационе безбедности, пратећи савремене технолошке трендове, међународне стандарде и потребе државне управе.